

Informatie over het voorstel tot afsluiting van een collectieve klacht over een vermeende schending door Litouwen van de EU-regels inzake veiligheid en gezondheid op het werk

Referentienummer: CHAP (2022) 00390

De Europese Commissie heeft een groot aantal klachten ontvangen over een vermeende schending door Litouwen van artikel 6, lid 5, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk¹.

Achtergrond

Op 11 november 2021 heeft het Litouwse parlement Wet nr. XIV-620 goedgekeurd tot wijziging van de artikelen 18 en 40 van Wet nr. I-1533 betreffende de preventie en beheersing van overdraagbare menselijke ziekten, die tot en met 1 december 2021 van kracht was. Met de nieuwe wet is een uitzondering op de algemene regel inzake betaling voor gezondheidstests ingevoerd.

Na de inwerkingtreding van Wet nr. XIV-620, zullen de tests voor werknemers die, bij afwezigheid van tegenindicaties, weigeren zich te laten vaccineren tegen de ziekte waarvoor op het gehele nationale grondgebied de noodtoestand en/of quarantaine van de staat is afgekondigd, en die periodiek moeten worden getest op de afwezigheid van de overdraagbare ziekte tijdens de uitvoering van hun werk of activiteiten door de werknemers, of indien de werkgever daar zo over beslist, door de werkgever worden betaald.

EU-bepalingen op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk en de mogelijke schending van artikel 6, lid 5, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad

De hoeksteen van de EU-wetgeving op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk is Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk (de “kaderrichtlijn”). De kaderrichtlijn is van toepassing op alle sectoren, zowel publieke als private. Zij bevat onder meer de algemene beginselen inzake risicopreventie, de bescherming van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op de werkplek, en algemene richtsnoeren voor de uitvoering van de beginselen, en legt werkgevers en werknemers een aantal verplichtingen op. De werkgever moet alle risico’s waaraan werknemers worden of kunnen worden blootgesteld beoordelen en de daaruit voortvloeiende preventieve en beschermende maatregelen vaststellen, rekening houdend met de aard van de activiteiten van de onderneming en/of vestiging.

Voorts stelt artikel 6, lid 5, van de kaderrichtlijn dat “*de maatregelen inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk in geen geval financiële lasten met zich [mogen] brengen voor de werknemers*”.

Aangezien de nieuwe Litouwse wet is ingevoerd ter bestrijding van epidemiologische bedreigingen in de nog steeds aanhoudende gezondheids crisis als maatregel ter bescherming van de volksgezondheid, valt zij buiten het toepassingsgebied van de genoemde bepaling van de kaderrichtlijn, die in de eerste plaats betrekking heeft op maatregelen die de werkgever neemt naar aanleiding van de risicobeoordeling in de onderneming of vestiging. Hoewel de nieuwe Litouwse maatregel onrechtstreekse gevolgen kan hebben voor voorzorgsmaatregelen die individuele werkgevers hebben genomen op het niveau van de onderneming/vestiging,

¹ PB L 183 van 29.6.1989, blz. 1, zoals gewijzigd.

maakt hij deel uit van het Litouwse beleid inzake volksgezondheid en niet van het Litouwse beleid inzake veiligheid en gezondheid op het werk, aangezien de Litouwse wet in kwestie de preventie en bestrijding van overdraagbare ziekten betreft.

De diensten van de Commissie zijn van mening dat een verplichting voor werknemers om een bewijs van vaccinatie tegen een overdraagbare ziekte voor te leggen of periodiek te worden getest op de afwezigheid van een overdraagbare ziekte tijdens de uitvoering van hun werk of activiteiten geen inbreuk vormt op artikel 6, lid 5, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad. Een dergelijke verplichting is een algemene maatregel ter bestrijding van ernstige bedreigingen van de gezondheid en lijkt in een bredere context te worden opgelegd en niet alleen in de werkomgeving. Daarenboven is de maatregel in kwestie in de uitzonderlijke omstandigheden van de COVID-19-pandemie daadwerkelijk genomen om een belangrijke volksgezondheids crisis aan te pakken en is daarom niet onevenredig.

Daarom zijn de diensten van de Commissie van mening dat artikel 6, lid 5, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad niet is geschonden.

Volksgezondheidsbeleid

Daarnaast is volksgezondheid een van de gebieden waarop de lidstaten nog grotendeels hun eigen wetgevende en administratieve bevoegdheden behouden. Overeenkomstig artikel 168, lid 7, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie eerbiedigt het optreden van de Unie de verantwoordelijkheden van de lidstaten met betrekking tot de bepaling van hun gezondheidsbeleid, alsmede de organisatie en de verstrekking van gezondheidsdiensten en geneeskundige verzorging. De verantwoordelijkheden van de lidstaten omvatten het beheer van gezondheidsdiensten en geneeskundige verzorging, alsmede de allocatie van de daaraan toegewezen middelen. Met name wat het vaccinatiebeleid tegen COVID-19 betreft, heeft de Europese Commissie verduidelijkt dat *“een gemeenschappelijke EU-aanpak altijd in overeenstemming [zal] zijn met het subsidiariteitsbeginsel en de bevoegdheden van de lidstaten op het gebied van gezondheidsbeleid: het vaccinatiebeleid blijft in handen van de lidstaten”*².

Conclusie

Daarom concluderen de diensten van de Commissie dat er geen redenen zijn om deze zaak verder te zetten en dat deze zaak moet worden gesloten. Als de klagers echter over nieuwe informatie beschikken die erop wijst dat Litouwen een inbreuk op het Unierecht heeft gepleegd die niet onder bovenstaande beoordeling valt en die verder onderzoek van de klacht zou vereisen overeenkomstig de mededeling van de Commissie *“EU-wetgeving: Betere resultaten door betere toepassing”*³, wordt hen verzocht deze nieuwe informatie binnen vier weken na de bekendmaking van deze kennisgeving bij de Europese Commissie in te dienen. Als binnen vier weken geen nieuwe informatie is ontvangen of als die niet tot een andere conclusie leidt, zal de Commissie de zaak sluiten.

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad en de Europese Investeringsbank — EU-strategie voor COVID-19-vaccins, COM(2020) 245 final van 17 juni 2020, beschikbaar op: [EUR-Lex - 52020DC0245 - NL - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0245-NL).

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119(01))